

Από τον Opec στον Opec+, νίκες και ήττες ενός καρτέλ

09 09 2020 | 17:09

Το πετρέλαιο εξασφάλισε αμύθητα κέρδη σε πετρελαιοπαραγωγές χώρες. Στα καλά χρόνια. Τώρα η τιμή του μαύρου χρυσού έχει πέσει. Δεν αποτελεί πλέον μοχλό πίεσης όπως παλαιότερα. Πτυχές μιας ιστορίας 60 χρόνων.

"Ίδρύσαμε ένα πολύ αποκλειστικό κλάμπ". Με υπερηφάνεια ο υπουργός Πετρελαίου της Βενεζουέλας Πέρεζ Αλφόνσο εξήγγειλε μια συμφωνία στη Βαγδάτη, τέτοιες ημέρες πριν από 60 χρόνια. Το Ιράκ, το Ιράν, τη Σαουδική Αραβία, το Κουβέιτ και η Βενεζουέλα είχαν βαρεθεί πια να εξαρτώνται από τις δυτικές πολυεθνικές πετρελαίου στη διαχείριση των εισπράξεων από την πώληση μαύρου χρυσού. Οι δυτικοί κολοσσοί είχαν το πρόσταγμα στην εξόρυξη πετρελαίου, οι χώρες από όπου γίνονταν οι εξορύξεις έπαιρναν ένα μικρό μόνο τμήμα των εσόδων. Μέσα σε αυτό το κλίμα "γεννήθηκε" ο OPEC το 1960. Ήταν μια κίνηση απελευθέρωσης και η απαρχή μιας ιστορίας που γράφτηκε από συναρπαστικές στιγμές δύναμης και αδυναμίας ενός πετρελαϊκού καρτέλ.

"Παραμένει καύσιμο της παγκοσμιοποίησης"

Σήμερα ο Opec μαζί με τους νέους εταίρους του στο πλαίσιο του Opec+ ελέγχει πάνω από το 40% των παγκόσμιων εξορύξεων. Η συμμαχία λειτουργεί αλλά απειλείται όχι μόνο λόγω των οικονομικών επιπτώσεων από τον κορωνοϊό. "Όσο περισσότερο παραμένει χαμηλή η τιμή του πετρελαίου, τόσο πιο υπαρκτός είναι ο κίνδυνος για τη συνοχή αυτής της συμμαχίας" διαπιστώνει ο Κάρστεν Φριτς από την Commerzbank. "Η εποχή των αστρονομικών τιμών πετρελαίου που εξασφάλιζαν ισοζυγισμένα δημοσιονομικά στα 13 μέλη του καρτέλ έχει παρέλθει". Ο γερμανός αναλυτής επισημαίνει ότι μπορεί οι συνήθως λιγότερο πειθαρχημένες χώρες, όπως το Ιράκ, η Νιγηρία και η Αγκόλα, να εφαρμόζουν αποφάσεις για μείωση των εξορύξεων, για να κρατηθεί η τιμή στα 45 δολάρια το βαρέλι. Ωστόσο μια τόσο χαμηλή τιμή ακόμη και οι οικονομικά ισχυρότερες χώρες του Opec, δυσκολεύονται να αποδεχθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Για παράδειγμα, η Σαουδική Αραβία, η οποία από τον περασμένο Απρίλιο μέχρι τον Ιούνιο, εισέπραξε 32,5 δις δολάρια λιγότερο από εξαγωγές πετρελαίου σε σχέση με το ίδιο διάστημα πέρυσι. Κατά βάση ο μαύρος χρυσός παραμένει "χρυσός", ακόμη και σε περίοδο κλιματικής κρίσης και αγώνων κατά των ορυκτών καυσίμων. "Το καύσιμο της παγκοσμιοποίησης είναι και παραμένει το πετρέλαιο" υποστηρίζει ο Ανδρέας Γκολντχάου,

εμπειρογνώμων σε ενεργειακά θέματα από το Willy Brandt School of Public Policy στο Πανεπιστήμιο της Ερφούρτης.

Ωστόσο, στην αγορά πετρελαίου της επόμενης δεκαετίας η τράπουλα θα μοιραστεί από την αρχή. "Ο αγώνας είναι να γίνει το πετρέλαιο περιβαλλοντικά πιο φιλικό" λέει ο Γκολντχάου. "Κι αυτό ξεκινά από την οπή της εξόρυξης, από όπου εκπέμπονται αέρια βλαβερά για το περιβάλλον, όπως το μεθάνιο, κάτι που μπορεί κανείς να αλλάξει. Εξ άλλου το πετρέλαιο δεν είναι παντού το ίδιο. Το ελαφρύ πετρέλαιο από την Σαουδική Αραβία είναι λιγότερο επιβαρυντικό για το περιβάλλον από ότι το βαρύ της Βενεζουέλας που δεν φαίνεται να αντέχει στον χρόνο". Παρά τις προσπάθειες στον τομέα ενεργειακής στροφής κυρίως στην Ευρώπη, υπάρχουν λίγες αμφιβολίες ότι μεσοπρόθεσμα οι πετρελαϊκές ανάγκες θα αυξηθούν. Ο ίδιος ο Οpec εκκινεί από την υπόθεση ότι τουλάχιστον μέχρι το 2040 η ζήτηση παγκοσμίως για πετρέλαιο θα αυξηθεί αισθητά, λόγω Κίνας, κυρίως Ινδίας αλλά και ζήτησης πλαστικής ύλης.

Με "όπλο" την τιμή πετρελαίου

Το εμπόριο πετρελαίου έχει κάνει ορισμένες χώρες του Οpec να πλέουν στα πλούτη. Στην εποχή που οι τιμές ήταν ιδιαίτερα υψηλές, 150 δολάρια το βαρέλι μέσα του 2008, τα έσοδα έφταναν στα 970 δις δολάρια σύμφωνα με εκτιμήσεις της Αμερικανικής Υπηρεσίας Ενέργειας. Μόνο η Σαουδική Αραβία έβαζε 300 δις δολάρια στα ταμεία της. Μέσα από την προοπτική του χρόνου οι διακυμάνσεις της τιμής πετρελαίου είναι τεράστιες παρά τις προσπάθειες του καρτέλ. Τα περασμένα χρόνια η άνθιση της βιομηχανίας σχιστολιθικού πετρελαίου απείλησε επικίνδυνα την πρωτοκαθεδρία του Οpec. Τώρα βέβαια η συγκεκριμένη βιομηχανία περνά κι αυτή κρίση λόγω χαμηλών τιμών στην αγορά πετρελαίου. Κεντρικός στόχος του καρτέλ είναι η εξισορρόπηση της αγοράς, δηλαδή παραγωγές και καταναλώτριες χώρες να επωφελούνται από υποφερτές τιμές στη βάση ενός σταθερού εφοδιασμού. Διότι το πετρέλαιο δεν είναι μόνο επικερδής αλλά και ακριβή υπόθεση. Από τις κοστοβόρες εξορύξεις λίγες αποφέρουν τα αναμενόμενα κέρδη.

Το 1973 ήταν χρονιά εφιάλτης για τους γερμανούς οδηγούς και την παγκόσμια οικονομία. Για να τιμωρήσει ο Οpec τη Δύση για την πολιτική στήριξη του Ισραήλ στον πόλεμο κατά της Αιγύπτου, χρησιμοποίησε ως όπλο την τιμή πετρελαίου. Διπλασίασε εν μια νυκτί την τιμή και εξήγγειλε μειώσεις στην παραγωγή. Για να προλάβει τις επιπτώσεις η Ομοσπονδιακή Βουλή πήρε, το ίδιο γρήγορα, δραστικά μέτρα. Απαγόρευση κυκλοφορίας των αυτοκινήτων σε 4 Κυριακές του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου εκείνης της χρονιάς και μείωση για 4 μήνες του ορίου ταχύτητας στα 100 χιλιόμετρα στους αυτοκινητοδρόμους. Αυτά όμως είναι περασμένα αλλά όχι ξεχασμένα. Σήμερα ο Οpec δεν μπορεί να υπαγορεύσει πλέον τις τιμές πετρελαίου. Ωστόσο, η σύμπτυξη συμμαχίας μαζί με άλλες δέκα πετρελαιοπαραγωγές χώρες, όπως η Ρωσία, κρίθηκε ως ένα σημαντικό στρατηγικό βήμα. Με τον τρόπο αυτό στο ίδιο ενεργειακό ταμπλό παίζουν λίγο ως πολύ, αν εξαιρέσουμε τις ΗΠΑ, δύο από τις τρεις ισχυρότερες πετρελαιοπαραγωγές χώρες, η Σαουδική Αραβία και η Ρωσία. Ο καθορισμός της τιμής θα γίνεται με άνοιγμα και κλείσιμο της κάνουλας, σύμφωνα με κριτήρια των αγορών. Δεν είναι εύκολο, "επειδή κανείς δεν μπορεί να ελέγξει, εάν οι χώρες μπορούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές δεσμεύσεις τους" λέει ο Γκολντχάου. "Τέτοια κλαμπ δεν ζουν αιωνίως".

(Deutsche Welle)

ΠΗΓΗ: <https://energypress.gr/news/apo-ton-opec-ston-opec-nikes-kai-ittes-enos-kartel>